

Burgemeester en wethouders

Apeldoorn

Telefoon (055) 580 10 10

Doorkiesnummer
(055) 580 1633

Telefax
(055) 580 1154

E-mail
Schreuj

Datum
23-11-1999 ^{lma.} 25 NOV. 1999

Uw brief d.d.
17 augustus 1999

Ons kenmerk
mid/fin

De heer drs. L.W. Verhoef
Kersengard 13
3962 JR WIJK BIJ DUURSTEDEN

Betreft
Jaarrekening 1998.

Geachte heer Verhoef,

Met belangstelling hebben wij en de gemeenteraad kennis genomen van uw bovenvermelde brief. De gemeenteraad heeft uw brief, alsmede een ontwerp-antwoord brief behandeld in zijn vergadering van 18 november jl.

Daaraan voorafgaand zijn beide brieven onderwerp van bespreking geweest in de raadscommissie Middelen en Cultuur van 9 november 1999. Zelden ontvangen wij een reactie van een burger over de jaarrekening, laat staan van een inwoner uit een andere gemeente.

De inhoud van uw brief is bovendien prikkelend en vraagt om een inhoudelijke reactie.

Uw conclusie is, dat de jaarrekening 1998 van Apeldoorn niet voldoet aan de Comptabiliteitsvoorschriften en als gevolg daarvan geen tekort heeft van f 6,4 mln. maar een overschot van f 1,8 mln. Dat u verderop in uw brief de f 1,8 mln. weer loslaat door te zeggen, dat "de jaarrekening u niet in staat stelt te zien wat het saldo wèl is", is naar ons oordeel niet zo relevant meer. Het gaat om uw argumenten, die ten grondslag liggen aan uw conclusie. Daar gaan we graag op in.

Doch eerst even iets over onze handelwijze bij het opstellen van de begroting en meerjarenbegroting.

De (meerjaren)begroting (m.j.b.) wordt opgesteld op basis van ongewijzigd beleid. Basis daarvoor is de laatst vastgesteld begroting. Daaraan worden toegevoegd de financiële consequenties van reeds genomen raadsbesluiten in het kader van ombuigingen, verwachte prijs- en loonstijgingen, alsmede volume- en areaalaccessen (inwonersaantallen, wegen, groen enz.). Aldus wordt een m.j.b. verkregen op basis van ongewijzigd beleid. Vervolgens wordt het nieuwe beleid toegevoegd. Dat nieuwe beleid bestaat uit voorstellen aan de gemeenteraad m.b.t. door ons college geaccordeerde wensen, nieuwe ombuigingen en nieuwe belasting- en tariefsverhogingen/-verlagingen. Al het nieuwe beleid wordt expliciet aan de gemeenteraad voorgelegd en de gemeenteraad neemt daarover een besluit.

Het geheel mondt uit in een tot dusver sluitende m.j.b. De geaccordeerde wensen kunnen incidenteel of structureel van aard zijn en betrekking hebben op de rekening van lasten en baten of liggen in de investeringsfeer. Soms worden er in de m.j.b. gelijk dekkingsmiddelen aangedragen. Dit is bijvoorbeeld het geval bij de eenmalige kosten van flankerend beleid in het kader van onze reorganisatie per 1-1-1998. Deze kosten zijn onmiddellijk gedekt door een bijdrage uit de reserve eenmalige bestedingen. Een ander voorbeeld zijn de investeringen in het kader van parkeervoorzieningen. Die investeringen komen onmiddellijk ten laste van de reserve bereikbaarheid

Behandeld door: J.W. Schreurs

Postbus 9033
7300 ES Apeldoorn
Bezoekadres
Stadhuis Marktplein 1

In uw correspondentie datum en kenmerk van deze brief vermelden

binnenstad. Zoals reeds gezegd over al die wensen en hun dekking neemt de raad bij de vaststelling van de m.j.b. een besluit.

Thans de beloofde inhoudelijke reactie op uw brief.

- a. "Investerings zijn ten onrechte t.l.v. reserves gebracht (u noemde f 3,7 mln.)".

Reactie: Na de totstandkoming van de Comptabiliteitsvoorschriften (CV) leefden er bij gemeenten en provincies nog vele vragen/onduidelijkheden. Dat heeft er toe geleid, dat de meest gestelde vragen in een vraag- en antwoordrubriek zijn opgenomen. Deze rubriek is verzorgd door medewerkers van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en leden van de Commissie Comptabiliteitsvoorschriften. De daarin gegeven antwoorden worden beschouwd als een (nadere) uitleg van de Comptabiliteitsvoorschriften. In het gegeven antwoord op vraag 12 ("mag rechtstreeks op de reserve worden afgeboekt?") staat: "Indien de aanwending van de reserve ligt in de exploitatiesfeer komt de onttrekking aan de reserve als bate en de aanwending als last in de rekening van baten en lasten tot uitdrukking. Indien deze aanwending ligt in de investeringsfeer is van rechtstreekse afboeking op een reserve sprake". De Comptabiliteitsvoorschriften staan dus toe, dat investeringen rechtstreeks ten laste van de reserve worden gebracht. Wel dienen investering en afboeking ten laste van de reserve bruto tot uitdrukking te komen in de toelichting op de balans in het overzicht van vaste activa. Voor wat betreft dit laatste wordt verwezen naar onze balanstoelichting op de materiële vaste activa. Vervolgens wordt in het antwoord op vraag 16 ("rechtstreeks t.l.v. voorzieningen boeken in strijd met alle baten en lasten ramen?") nog gesteld: "Een toevoeging aan een reserve geschiedt altijd in het kader van resultaatbestemming en kan dus theoretisch nimmer als last worden gekwalificeerd. Er bestaat echter het gebruik dat bij de begroting reeds bepaalde stortingen in reserves worden geraamd. De CV 1995 staan toe, dat deze stortingen en als last worden verantwoord. Voor onttrekkingen geldt, dat deze als bate worden verantwoord indien de onttrekking ten gunste van de rekening van baten en lasten wordt gebracht. Strikt genomen zijn onttrekkingen geen baten".

- b. "De rentelasten zijn met een bedrag van f 11 mln. te hoog weergegeven".

Reactie: Het bedrag van f 11 mln. heeft betrekking op de (bespaarde) rente die rechtstreeks aan de reserve is toegevoegd.

In dit verband is van belang vraag nr. 58 ("hoe zit het in het kader van resultaatbepaling en -bestemming met de toevoeging van de rente van reserves?") en het gegeven antwoord: "Toevoeging van rente aan reserves kan zowel in de loop van het jaar als na vaststelling van het rekeningsaldo plaatsvinden. Deze keuze wordt door de raad gemaakt bij de vaststelling van de begroting of begrotingswijziging. Indien de raad besluit tot rentetoevoeging in de loop van het jaar, vindt deze niet meer plaats, nadat het rekeningsaldo is vastgesteld. Besluit de raad tot rentetoevoeging na resultaatbepaling, dan is rentetoevoeging in de loop van het jaar niet toegestaan".

In deze gemeente heeft de raad reeds bij de vaststelling van de begroting besloten tot een rentetoevoeging aan reserves.

- c. "Het rekeningssaldo is "opgepoetst" door een toevoeging aan een balanspost "Geactiveerde tekorten" op te nemen".

Reactie: De balanspost geactiveerde tekorten is inderdaad toegenomen met f 7,9 mln. Dit wordt veroorzaakt door een tweetal vermeerderingen, te weten projectbijdragen voor Welgelegenpark (f 6,4 mln.) en Kanaaloevers stadskade (f 2 mln.), alsmede een vermindering door afschrijving van f 0,5 mln. op oude geactiveerde tekorten van het Grondbedrijf. Aan alle mutaties liggen raadsbesluiten ten grondslag. Ook wij zouden deze immateriële activa gaarne in één keer afgeschreven willen zien; echter wij vinden dat onze financiële polsstok niet zo lang is, dat wij die lasten in één keer voor onze kiezen kunnen nemen. De afschrijvingsduur van de projectbijdragen is 10 jaar. Daarmede sluiten we aan op het gegeven antwoord op vraag 45: "Is er een maximale afschrijvingstermijn voor geactiveerde tekorten te noemen?" Het antwoord op die vraag luidt: "Het verdient aanbeveling tekorten meteen ten laste van het eigen vermogen te brengen. Indien ze toch worden geactiveerd dan zo snel mogelijk afschrijven. Een maximale termijn is niet te geven, maar gedacht kan worden aan een termijn van 10 jaar analoog aan de maximale afschrijvingstermijn voor immateriële vaste activa".

- d. "Onder de voorzieningen ontbreken bestaande verplichtingen zoals pensioenverplichtingen jegens de (oud) wethouders en wachtgeldverplichtingen".

Reactie: In de bij brief dd. 18 december 1995 van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken toegezonden circulaire wordt op basis van een gehouden evaluatie nader ingegaan op die onderdelen waar de Comptabiliteitsvoorschriften 1995 volgens de inventarisatie niet of onvoldoende zijn toegepast bij de opstelling van de begroting 1995. In die circulaire staat: "Hierbij wordt ten aanzien van de wachtgeldverplichtingen opgemerkt dat het een keuze van het bestuur is of een voorziening wordt gevormd of dat de lasten worden opgenomen in de meerjarenraming". In Apeldoorn worden de wachtgeldverplichtingen en ook de pensioenverplichtingen jegens de (oud-) wethouders in de meerjarenramingen opgenomen.

- e. "Onder het eigen vermogen komen verschillende "reserves voor die in het geheel geen reserves zijn, maar voorzieningen, i.c. verplichtingen".

Reactie: In artikel 50 van de Comptabiliteitsvoorschriften is voorgeschreven wanneer een voorziening moet worden gevormd. Die tekst hebben wij, vanwege de ook in Apeldoorn gevoerde discussies rond voorzieningen, integraal op blz. 2 van de toelichting op de balans overgenomen. Het komt er op neer, dat een voorziening moet worden gevormd voor een verplichting of een verlies, waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten. Ook in de circulaire van de staatssecretaris, genoemd onder d., wordt nader ingegaan op het onderscheid reserves en voorzieningen. Daarin wordt o.a. het volgende gesteld: "De reserves worden gevormd door resultaatbestemming en de voorzieningen door resultaatbepaling. De onduidelijkheid over het onderscheid tussen reserves en voorzieningen wordt blijkbaar veroorzaakt door het feit dat tot de reserves ook de bestemmingsreserves behoren. Het karakter van bestemmingsreserves ligt soms veel dichter bij voorzieningen dan bij (vrije) reserves. Vaak staan bestemmingsreserves niet ter vrije beschikking van de provincie/gemeente, maar moeten zij voor een bepaald doel worden aangewend.

Ondanks deze kenmerken van bestemmingsreserves is er hier geen sprake van een voorziening in de zin van artikel 50 besluit CV1995".

Gelet op het bovenstaande zijn wij van mening, dat wij de knip tussen reserves en voorzieningen op een juiste wijze hebben gelegd.

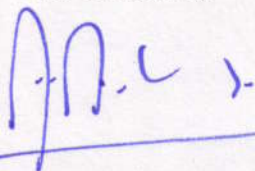
De onderdelen a, b en c zijn de grondslag voor uw opvatting dat de Gemeente Apeldoorn geen tekort van f 6,4 mln. in de jaarrekening heeft, maar een overschot van f 1,8 mln. Wij delen uw opvatting niet. Ook delen wij uw opvatting niet, als u stelt, dat de jaarrekening van Apeldoorn in de verste verten niet voldoet aan de Comptabiliteitsvoorschriften. Bij alle door u genoemde onderdelen hebben wij aangegeven dat de jaarrekening wel aan de Comptabiliteitsvoorschriften voldoet. Dat uw visie niet in overstemming is met de huidige Comptabiliteitsvoorschriften kunnen wij niet helpen. Hier wordt door meer deskundigen op verschillende wijzen over gedacht. Ons is bekend dat er in den lande, m.n. vanuit accountantshoek, andere opvattingen zijn met betrekking tot de winstbepaling. Dit geldt bijvoorbeeld voor de toevoeging van de rente aan reserves. Wat in deze voor het bedrijfsleven niet is toegestaan is voor de gemeenten wel geoorloofd. Zo zijn er in de Comptabiliteitsvoorschriften meer concessies aan gemeenten gedaan. Naar ons oordeel gaat u in uw brief daaraan voorbij en volgt u uw eigen opvattingen. De consequentie daarvan is, dat door uw brief de gemeenteraad van Apeldoorn op het verkeerde been wordt gezet. Dat betreuren wij.

Tenslotte nog één opmerking. Ons tekort op de jaarrekening 1998 bedroeg f 6,4 mln. Wij geloven niet, dat er één accountant in Nederland een goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening zou afgeven als diezelfde jaarrekening eigenlijk een overschot zou moeten vertonen. Onze accountant zou dat zeker niet gedaan hebben. Nu er wel een accountantsverklaring is afgegeven kunnen wij ons niet voorstellen dat u de deskundigheid van een beroepsgenoot – na lezing van voorgaande – betwijfelt. Wij in ieder geval niet.

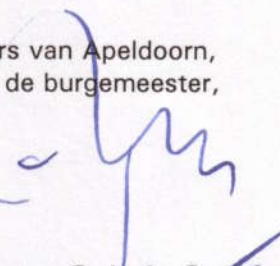
Ondanks dat wij met u van mening verschillen over de betrouwbaarheid van onze jaarrekening danken wij u voor uw reactie. Wij beschouwen hiermee uw brief als afgedaan.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Apeldoorn,
De secretaris, de burgemeester,

A.A.G. Oskamp

mr. G.J. de Graaf